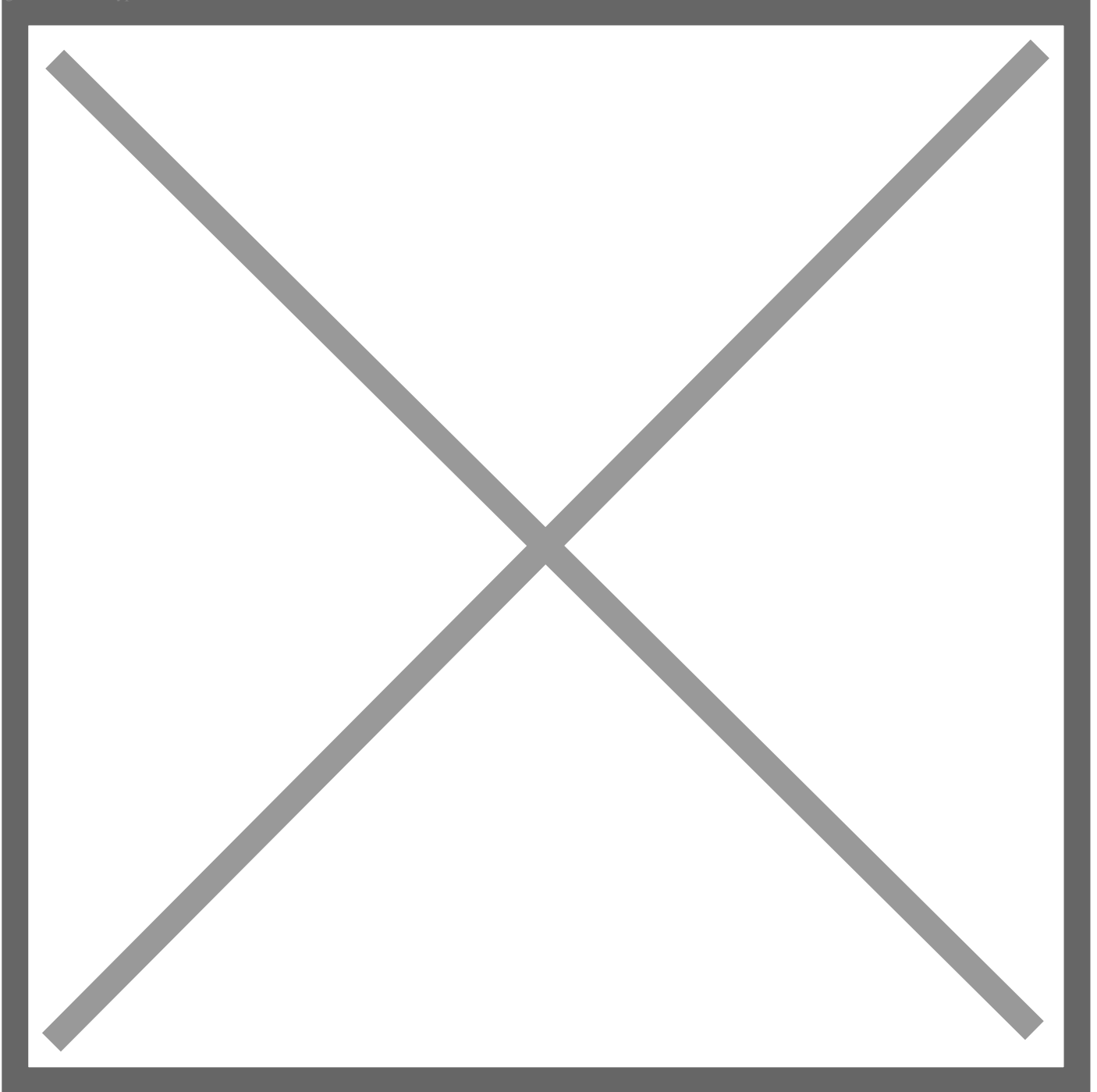

Thuis in het Verpleeghuis
Waardigheid en trots op elke locatie

Leven zoals thuis in Hogewey in Weesp

Image not found or type unknown

Hogewey in Weesp lijkt meer op een dorpswijk dan op een verpleeghuis. Bovendien biedt het in de 23 huizen waarover het beschikt zeven verschillende leefstijlen, om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de leefstijl die de bewoners met dementie van huis uit gewend zijn. Het leven staat centraal, niet de ziekte.

Claire Vlieg had al enige tijd in de gaten dat er iets niet in orde was met haar man, maar ze was nog niet in staat precies te duiden wat. Een Servische vrouw die haar aansprak toen ze met haar man en hond in het Amsterdamse bos aan het wandelen was, opende haar de ogen: 'Je man heeft dementie', zei die vrouw. Maar ze voegde er ook iets heel specifiek aan toe: 'Je moet met hem naar Hogewey in Weesp.' De naam zei haar niets, maar toen ze ging Googlen vond ze wel nieuwsitems van CNN en BBC. Een weekendarts die korte tijd later een keer op visite kwam omdat hulp nodig was, bleek bij Hogewey te werken en zei ook: "Bij ons zit je man straks goed". Vlieg was overtuigd dat dit de juiste plaats was voor hem als het op een gegeven moment niet meer verantwoord was om thuis zelf voor hem te zorgen.

'Maar het liep anders', vertelt ze. 'Omdat mijn man van het ene moment op het andere niet meer kon lopen kwam het aan op een spoedopname. Hij kwam terecht op de eerste de beste locatie waar op dat moment plaats was. De desinteresse van het personeel was vreselijk, de inrichting zag er goedkoop uit, het was echt een omgeving waar je niet wilt zitten. Een rondleiding op Hogewey liet me zien hoe groot het verschil kan zijn. Ik zag bewoners bij wie niet eens opviel dat ze dementerend waren, het leven stond centraal. En de opzet met leefstijlhuizen maakte het mogelijk om voor alle bewoners een themaomgeving te bieden waarbij ze zich thuis voelden.'

Er kwam ruimte. 'En het eerste wat me opviel in contact met de Hogewey was dat de agoog die bij ons op huisbezoek kwam niet alleen met mij sprak maar vooral ook met mijn man', zegt Vlieg. 'Hij werd benaderd als mens, niet als iemand die afgeschreven is. Er vond een uitgebreide inventarisatie plaats om in kaart te brengen wat voor iemand mijn man is en hoe het best met hem kan worden omgegaan, nog voordat hij in de Hogewey kwam wonen.'

Zoveel mogelijk thuis

‘Ik ben echt trots op de visie die we hier hebben op de zorg voor mensen’, zegt locatiemanager Sophie Houtzager. ‘Die gaat ervan uit dat de bewoners wel dementie hebben, maar dat we ze niet behandelen als zieke mensen. Ze zijn niet meer in hun eigen huis, maar wel in een omgeving die zoveel mogelijk thuis is. Het is de kleinschaligheid binnen grootschaligheid die het verschil maakt. Je werkt hier niet, je biedt professioneel wonen. De werksfeer is eruit gehaald. De medewerkers trekken zich niet om tien uur terug om koffie te gaan drinken, ze zitten gewoon bij de bewoners.’

Betekent dit dat je de gastvrouw van de bewoners bent of de gast in het huis van de bewoners? ‘Een beetje van beide’, zegt medewerker Linda Groenestein. ‘Je bent wel degene die de sfeer van de dag bepaalt. Daar krijgen we ook ruimte voor. Binnen het huis waarin ik werk, het huis waarin de man van Claire woont, heb ik bijvoorbeeld geregeld dat er een piano kwam. Dat hoeft niet over allerlei schijven, als we allemaal vinden dat het een goed idee is dan komt die piano er gewoon. Centraal staat wat meerwaarde heeft voor de bewoners. Dat vertaalt zich in alle activiteiten van het dagelijks leven. Een voorbeeld: de man van Claire had slikproblemen toen hij hier kwam. In het huis waar hij hiervoor woonde, kreeg hij gepureerd voedsel. Hier koken we zelf. De bewoners zien de levendigheid van het koken, ze ruiken de ingrediënten en wie kan helpt mee. Die slikproblemen waren binnen de kortste keren over.’

Als in een dorp

Wie Hogewey binnenloopt, loopt binnen in een dorp. Hofjes en huizen, een restaurant, een winkel, een fysiotherapeut, een huisarts. Het is er allemaal. Bewoners zijn niet beperkt tot hun eigen woning, ze kunnen zich vrijuit over het hele terrein bewegen. In het winkeltje en het restaurant kunnen ze een doorlopende rekening nemen, die aan het einde van de maand wordt vereffend. ‘Mensen ervaren op deze manier vrijheid’, zegt Houtzager. ‘Iedereen die hier werkt, kent onze visie op het belang van die vrijheid en weet hoe consequent we hierin zijn. Het betekent dus ook dat we niet fixeren en dat we gewoon een bewoner die dat wenst een zachtgekookt eitje voorzetten. Het betekent ook dat we medewerkers niet vermanend toespreken als een bewoner is gevallen. Hierbij hoort dat we de familie goed informeren over die visie. We leggen dus ook uit dat hier – net zoals dat thuis kan gebeuren – iemand ten val kan komen en zich daarbij kan verwonden, of een keer ziek kan worden van een zachtgekookt ei.’

De Inspectie voor de Gezondheidszorg vindt het lastig om te bepalen hoe ze hiermee om moet gaan, zegt Houtzager. Ze vertelt: ‘Tijdens een werkbezoek van staatssecretaris Martin van Rijn hebben we dit aangekaart. Hij zei toen ook ons uitgangspunt te begrijpen en benadrukte dat de Inspectie bezig is met een veranderslag. Die zal ze ook echt moeten maken, ze zal moeten meebewegen met wat cliënten in de langdurige zorg wensen.’

Deel van de familie

Houtzager benadrukt dat ze beslist geen hallelujaverhaal wil vertellen over het leven in Hogewey. ‘We hebben non-stop zeven vacatures’, zegt ze. ‘Mensen willen na verloop van tijd doorgroeien in hun werk en daartoe biedt Vivium ruime mogelijkheden. Dat is goed, maar het plaatst ons wel steeds voor een probleem. Een maatschappelijk probleem natuurlijk ook, want de beloning voor het werk is niet hoog en je krijgt ook niet zomaar een voltijds contract. We zetten nu daarom nadrukkelijk in op de wat oudere verzorgenden die al hun kinderen hebben grootgebracht. Die hebben de tijd om hun carrière weer op te pakken en ze weten bovendien wat het inhoudt om te functioneren in een gezin. Dat is het leven in de huizen hier natuurlijk ook min of meer.’

Ineke Rutten, lid van de cliëntenraad, vult aan: ‘Dat is ook precies de kennis die je nodig hebt, want je bent toch eigenlijk de vader of moeder binnen zo’n woning. Dat voelen mensen ook zo. Ik ben zelf ook dochter van een bewoonster hier en speel ook een rol in het leven in het huis waar ze woont. We zijn echt een familie. Je hebt als familielid je eigen inbreng en er wordt ook verwacht dat je wat doet. Ik ben ook juist lid van de cliëntenraad geworden om vanuit mijn eigen expertise bedrijfskunde en kwaliteitszorg sparring partner te kunnen zijn voor de mensen die hier werken. En om als het nodig is zaken aan te kaarten die bewoners raken. Het feit dat het in de zomer nodig is om invalkrachten in te huren bijvoorbeeld, wat bij mensen voor onrust zorgt.’

Juist voor dit soort zaken speelt de cliëntenraad een belangrijke rol voor Hogewey, stelt Houtzager. ‘We hebben die bij dergelijke situaties nodig als *linking pin* om dingen uit te leggen aan de familie’, zegt ze. ‘We

kunnen in de vakantieperiodes niet zonder invalkrachten, daar ontkomen we niet aan. Daar zijn we eerlijk over tegen familieleden en daarom vragen we ook aan hen en aan vrijwilligers wat ze kunnen doen voor ons. De tijd dat een verpleeghuis alle taken kon overnemen van de mantelzorgers op het moment dat iemand werd opgenomen is definitief voorbij.'

Rutten: 'Daarom ga ik ook met een gerust hart op vakantie. Ik weet dat er continuïteit is.'

Maatwerk

Er is nog een ander punt dat Houtzager wil aanhalen om te benadrukken dat ze geen hallelujaverhaal vertelt. 'Hogewey is een huis waarin niet iedereen past', zegt ze, 'daar moet ik eerlijk in zijn. Sommige mensen hebben meer structuur of minder prikkels nodig dan wij op basis van onze visie kunnen bieden. We zouden dan bijvoorbeeld een separeer moeten hebben en die hebben en willen we niet. Sommige mensen worden niet gelukkig van de vrijheid die we hier bieden. En wat we binnen die vrijheid ook niet kunnen hebben, is spontane agressie die we niet kunnen beheersen zonder onze uitgangspunten geweld aan te doen. In het ultieme geval moeten we dus tegen familie kunnen zeggen dat hun vader of moeder naar de crisisopvang moet, of zelfs hier weg moet. De selectie is dus maatwerk.'

En het is dynamisch, zo blijkt. Hogewey biedt zeven leefstijlen, maar de Indische leefstijl blijkt niet meer zo in een behoefte te voorzien. 'We hebben daar lege bedden', zegt Houtzager. 'Daar moeten we natuurlijk wat

mee, want lege bedden is niet iets wat je wilt als verpleeghuis. Hetzelfde hebben we al gezien bij de christelijke leefstijl. Daarom hebben we daar een verschuiving gemaakt naar de huiselijke leefstijl. De leefstijlen moeten blijven aansluiten bij wat de bewoners van huis uit gewend zijn en op de ontwikkelingen in de samenleving.'

Interview door Frank van Wijck

tags:

Dementie (149)